

בזמן שבית המקדש היה קיים, בחודש אדר כל זכר מישראל חייב היה להביא את שקלו להקרבת קרבנות הציבור. אף בזמן הזה נוהגים לעשות זכר למצות מחצית השקל. המנהג לתת אחר מנחה אחר לפני קריאת המגילה.

הנתינה כזכר למחצית השקל היא במטבע היוצא במדינה הנושא את השם 'חצי' (למשל: חצי שקל, חצי לירה, חצי דולר). למעשה נוהגים לתת שלשה חצאי מטבע, משום שבפרשת מחצית השקל (שמות ל, יג-טו) נאמרה שלש פעמים המלה 'תרומה' או 'מחצית'. לפיכך נותנים דווקא במטבעות שנקראים חצי (ודאי לא בשטרות נייר). יש המקפידים לתת שלשה חצאי מטבעות העשויים ממתכת של כסף, דוגמת מחצית השקל של תורה, שהיה של כסף. נהוג כי בבתי הכנסת יהיו שלשה מטבעות של כסף הנושאים את השם 'חצי'. (שו"ע או"ח תרצד, א באור הלכה). בכף החיים (שם אות כ) מובא המנהג לחשב לפי שווי חצי שקל כסף אמיתי. (7 עד 8 גרם כסף). בעדות המזרח יש שנהגו לתת שווי משקלו של מטבע מחצית השקל של תורה, שהוא קרוב ל-10 גרם כסף. נחלקו בחובת מחצית השקל אם חייב נתניתה מגיל עשרים או מגיל שלש-עשרה, וכיוצא בזה לגבי נתינה לזכר למחצית השקל. אך נהגו לתת גם בעבור קטנים ונשים, ומי שנתנו בעבורו פעם אחת, אין פוסקים לתת בעבורו עד שיעגל ויתן בעצמו.

זהירות רבה יש לנהוג בנתינה - כי היא רק "זכר למחצית השקל". אין לומר כי היא ל"מחצית השקל", שכן המקדיש לבית המקדש בזמן הזה הקדשו הקדש והוא אסור בהנאה אפילו לצרכי מצוה וצדקה.

מחיר מחצית השקל - חישבו כמה שווה היום מחצית השקל?
זכר למחצית השקל - צריך לתת ג' חצאי מטבעות הנהוגות במדינה (שולחן ערוך או"ח תרצד א' באה"ל). בכף החיים (שם אות כ') מובא המנהג לחשב לפי שווי חצי שקל כסף אמיתי. נמדד במשקל שעורה. מחצית השקל = 160 שעורות (ראו בהלכות שקלים א הלכה ה). הגאונים העריכו המשקל ב-0.044 גרם. הגר"ח נאה הביא בשם החזון איש שזה 0.05 גרם. כשנכפיל את המשקל ב-160 שעורות נמצא, לפי דעת הגאונים שמחצית השקל יוצא 7.04 גרם (160X0.044). ולפי החזון איש 8 גרם (160X0.05).

לחישבו: את הכסף סופרים באונקיות שזה שווה ל-31.1 גרם. מחיר אונקיה ליום כתיבת המאמר 13.212 = 33.80 דולה. שווי שקלי הדולר ליום זה = 3.71 ₪. שווי אונקית כסף = 125.40 ₪. בתוספת מע"מ (16%) = כ-145 ₪. לפי זה: 1 גרם כסף = 4.68 ₪. על פי חישוב זה, נכון ליום 13.212 שווי מחצית השקל, לפי שיטת הגאונים (7.04X4.68) = כ-33 ₪. ולפי שיטת החזון איש (4.68X8) = כ-37 ₪.

יש חלק מהספרדים (כאמור לעיל) שיטה אחרת שמחצית השקל שווה ל-3 דרהאם = ל-183 שעורות. לשיטת הגאונים יוצא מכך 8.05 גרם (183X0.044), ולשיטת החזון איש 9.15 גרם (183X0.05). ויש לחשב בהתאם.

הערה: יש לחשב שווי אונקית כסף ושווי הדולר ליום י"ג באדר, כדי לדעת בדיוק השווי הנכון ליום מתן מחצית השקל.

עֲנֵג שַׁבָּת

פרשת: תרומה - תצוה פרשת זכור

א' באדר ה'תשע"ב (24.02.2012) | יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים | לעילוי נשמת בעלי, אבינו וסבנו הרב אורי דסברג ז"ל

מועדי השבת תרומה

ער"ש מוצ"ש

י-ם	16.57	18.10
ת"א	17.12	18.12
חיפה	17.02	18.11
ב"ש	17.15	18.13
אילת	17.08	18.11

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת תרומה - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.37 - 4.43
זמן הנחת תפילין	5.07 - 5.13
הנץ החמה (מישור)	6.07 - 6.14
הנץ החמה (הנראה)	6.12 - 6.19
ס"ז ק"ש מג"א	8.15 - 8.19
הצות היום	11.53 - 11.54
מנחה גדולה	12.23 - 12.24
שקיעת החמה	17.39 - 17.34
צאת הכוכבים ב'	18.29 - 18.24

דף יומי: תמורה י - טז

מועדי השבת תצוה

ער"ש מוצ"ש

י-ם	17.02	18.15
ת"א	17.17	18.17
חיפה	17.08	18.16
ב"ש	17.20	18.18
אילת	17.13	18.16

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת תצוה - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.28 - 4.35
זמן הנחת תפילין	4.58 - 5.05
הנץ החמה (מישור)	5.59 - 6.06
הנץ החמה (הנראה)	6.03 - 6.10
ס"ז ק"ש מג"א	8.10 - 8.14
הצות היום	11.51 - 11.53
מנחה גדולה	12.22 - 12.23
שקיעת החמה	17.44 - 17.40
צאת הכוכבים ב'	18.34 - 18.30

דף יומי: תמורה ז - כג

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "זמן" ובקשתך למספר 1315.

לדוגמה: זמן שקיעה מתח בטבריה

את העלון ניתן למצוא באתר

www.yeshiva.org.il

וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת

www.moreshet.co.il

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן

כתובת: רח' בלוק 3, ת"א

טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054

דוא"ל: smuladv@netvision.net.il

דפוס: אקסטרה פרינט 50-54-1700

מדוע נדחה הציווי על הקמת מזבח הקטורת עד לסוף פרשת תצוה?

פרשיות תרומה וויקהל פקודי עוסקות בהקמת המשכן. בראשונות הציווי על הקמתו ובאחרונות תיאור הביצוע ע"י משה ובני ישראל.

תופעה מעניינת האומרת דרשני מצויה בציוויים על הקמת המשכן. פרשת תרומה מתחילה בציוויים על הכנת כלי המשכן - הארון, השולחן והמנורה. מכאן עוברת התורה לצוות על הקמת המשכן והחצר, כשבתוך החצר כלול גם הציווי על מזבח הנחושת הוא מזבח העולה.

בפרשת תצוה עוברת התורה לצוות על בגדי הכהנים והקדשתם לעבודת המשכן. עם סיום הציווי על הקמת המשכן על כל הכלול בו מסיימת התורה את פרשיות ההקמה בסיום חגיגי: (שמות כט, מג-מו) "וְנִעַדְתִּי שְׁמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי. וְקִדְשִׁיתִי אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת אֹהֶרֶן וְאֶת בְּנָיו אֶקְדֹּשׁ לְכַהֵן לִי: וְשִׁכַּנְתִּי בְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיטִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים: וַיְדַעְוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הֵיטַאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנִי בְתוֹכָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם"

והנה רק כאן מצוה התורה על הכנת המזבח הזהב הוא מזבח הקטורת. כביכול אדם הכותב מכתב לחברו, ולאחר שסיים המכתב וחתם עליו, הוא מוסיף ג.ב. (נזכרתי בדבר) ומוסיף עוד משפט או שנים.

מדוע אם כן, דוחה התורה את הציווי על הקמת מזבח הקטורת למקום זה? אם נבדוק בפרשיות ויקהל פקודי, שם בא תיאור הקמת המזבח במקום הראוי - לאחר בניית הארון השולחן והמנורה (לז, כה). דבר זה רק מעצים את הקושיה על סדר הפרשיות בתרומה תצוה.

בשאלה זו עסקו רבים ואביא כאן את תמצית הרעיון שעשוי לענות על שאלה זו. אם נבחן את תפקידה של הקטורת בעבודת המשכן, נמצא את הקטורת במקומות הבאים: א. בפרשת אחרי מות - בעבודת יום הכיפורים של הכהן הגדול: (ויקרא טז, ב) "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אַחִיךָ וְאֵל יָבֵא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לְפָרְכֹת אֶל פְּנֵי הַכְּפֹרֶת אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ וְלֹא יָמוּת, כִּי בַעֲנַן אֲרָאֶה עַל הַכְּפֹרֶת". ב. בפרשת קורח בעת המגפה אומר משה לאהרן: (במדבר יז, ו-טו): "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עֲלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קִטְרֹת וְהוֹלֵךְ מֵהָרָה אֶל הַעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי יֵצֵא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי ה' הַחַל הַגֹּף... וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמָּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֵר הַמִּגְפָּה". בשני מקומות אלו תפקידה של הקטורת הוא לחצוץ בין האדם לקב"ה. אהרון לא יכול להיכנס לקדש הקודשים ללא הקטורת שתמלא את ההיכל. כי כניסת האדם לשם היא קרבה גדולה מדי בין האדם לאלוהיו, ולכן צריך את המיסוך המופיע בצורת הקטורת. כך גם במגפה. קרבת האלוהים של בני ישראל דורשת מהם מדרגה בקודש שהם ירדו ממנה, ולכן פורצת המגפה. העלאת הקטורת על ידי אהרון היא מעין "זריקת רימון עשן" המקובל בצבא עת רוצים לחצוץ בין כוחות האויב לבין הכוח שלנו. ברגע שהקטורת חוצצת כביכול בין השכינה לבין בני ישראל שוב חילול ה' פחות נורא, והמגפה נעצרת. (על פי עקרון זה נצטרך להסביר גם את פרשת נדב ואביהו ועדת קרח שנשרפו בהקטרת קטורת שאינה ראויה).

אם כן, יתכן והתורה רוצה להדגיש בפנינו שעיקר תפקידו של המשכן הוא להמציא מקום בו תוכל לשרות השכינה בישראל. כזכר לעיל: "לְשִׁכְנִי בְתוֹכָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם". זהו תאור עשיית המשכן וכלי שכולם מכוונים לתפקיד זה. ואילו מזבח הקטורת שתפקידו הפוך - כביכול לצמצם את הופעת השכינה, כדי שבני ישראל יוכלו להתקיים עם הופעת השכינה בתוכם, נדחה ציוויו רק לאחר סיום הציווי של הקמת המשכן והגדרת מטרת הקמתו.

הרב אלישיב קנוהל, רב הקיבוץ הדתי כפר עציון

<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ מרת רחל בת ר' יצחק כץ ז"ל נפטרה ב-י' באדר ב' תשל"ו. יהי זכרה ברוך!</p>	<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ מרת רחל בת ר' יצחק כץ ז"ל נפטרה ב-י' באדר ב' תשנ"ג. יהי זכרה ברוך!</p>
--	--

בס"ד

מפעל תפילין

יצור בתי תפילין

גסות מהודרות בנל הנוסחאות

זיס 77

לפניה, להתייעצות ולהזמנה: 09-8870673

הג פורים שמח

לכל לקוחותינו

מחר אולני האן fe פסם

אולני האן מיוחדים בטעמים שונים

מתמחים בייצור של דברי מאפה בשיטה חדשנית - ב"טעם של פעם"

סיני הרשת:

חדש: אור יהודה: ההגנה 12, טל: 03-6045412

חולון: המרכבה 73, טל: 03-5507077

תל-אביב: יגאל אלון 126 "קופי שופ", טל: 03-6964865

גבעתיים: כורזין 5, טל: 03-5713554

ויצמן 24 "קופי שופ", טל: 03-5718348

תכונות ישראל 6 "קופי שופ", טל: 03-5713554

דיני השבוע ומנהגיו

שבת פרשת תרומה

ההפטרה: "וה' נתן חכמה לשלמה" (מלכים א' ה, כו).

זמן קידוש לבנה: מליל ראשון ג' באדר ועד ליל חמישי יד באדר.

יום חמישי, ז' באדר, יום הסתלקות משה רבינו.

תענית צדיקים – במסכת מגילה (ג, ב) אמרו, כי כשהפיל המן את הפוך, הוא הגורל, והוא בחודש אדר, "שמח שמחה גדולה, אמר: נפל לי פור בירח שמת בו משה. ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד".

מנהג ישראל, שחברה קדישא מייחדת יום זה בהתכנסות לסדר תפילה מיוחד עם סליחות וקריאה בתורה בשחרית ובמנחה. יום זה מוקדש לתפילה על הקברים, לביקורת על כל דבר שצריך לתקן ולבקשת מחילה מן המתים שמא לא נהגו עם מי מהם כראוי לו לפי כבודו. במוצאי הצום עורכים סעודה לחברים ודורשים מעניין היום להתחזק במצות קבורת המת בכל פרטיה ודקדוקיה.

שבת פרשת תצוה – פרשת זכור

הספרדים נוהגים לקרוא את פיוטו של רבי יהודה הלוי "מי כמוך" לפני הוצאת ספר תורה.

מוציאים 2 ספרי תורה, בראשון קוראים שבעה קרואים בפרשת השבוע. בספר השני מפטיר בפרשת כי תצא (דברים כה, יז): "זכור את אשר עשה לך עמלק".

זכור – קריאה חיוב מדאורייתא

אנו מצווים בקריאה זו לזכור את מעשה עמלק, אשר עשה עמנו בצאתנו ממצרים. קריאה זו היא מן התורה, ועל כן יש לקרוא פרשה זו בספר תורה מהודר ולהקפיד בקריאת כל מלה ומלה כהלכתן ובהבנת האמור. הקורא יכוון להוציא והשומעים יכונו לצאת, ומותר לטלטל ספר תורה בשביל חולה או אסיר שישמעו קריאה זו בצבור. אנוס שלא שמע קריאת "זכור" יכוון בקריאה בפורים לצאת ידי חובת מצוה זו. **יש מאחורונים סוברים שגם נשים חייבות לשמוע קריאה זו. ואמנם נוהגות נשים לבוא לבית הכנסת לשמוע קריאת פרשה זו.**
זוהו, קטן לא עולה למפטיר.
ההפטרה: הספרדים: "ויאמר שמואל" (שמואל א' טו, א). האשכנזים מתחילים מפסוק ב': "כה אמר ה'".
אין אומרים אב הרחמים ולא מזכירים נשמות.

במנחה אומרים "צדקתך".

זכור את אשר עשה לך עמלק

בטעמה של המצוה דנו ראשונים ואחרונים, פירוש המלבי"ם מרכז כמה דעות ומעגנן בלשון הכתובים: "מלחמת עמלק לא היתה לה שום סיבה מהסיבות שבעבורה יילחמו עם בעם, ממלכה בממלכה, שכל עורכי מלחמות יהיו לאחת מומש סיבות וכולם לא היו פה: **א.** שיללחם על ארץ לכבשה להרחיב את גבולו – וזה היה בדרך, כי לא היו אז בארץ נושבת; **ב.** אם יקרב אל גבול ארצו, שהוא ירא פן יירש את ארצו מלחמת סיחון ועוג – וזה היה בצאתכם ממצרים; **ג.** אם עשו עמו מלחמה והתגרו בו – אבל הוא קרך בדרך דרך מקרה ולא היה שום ריב בינהם; **ד.** להראות כוחו וגבורתו, ואז יילחם פנים אל פנים – והוא ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע; **ה.** בעבור הדת, שחושב שימצא חן בעיני אלוהיו אם ייחיד את הבלתי מאמינים בו – אבל הוא לא ירא אלהים – ורק הסיבה הפצמית למלחמה זו היתה: **1.** הכפירה באלהים – כל העמים האמינו בעפלאותיו, והוא הקשיח לבו מיראת ה'. **2.** נטר איבה על ישראל מצד אבותיו ומשטמת עשיו שמורה לנצח לזרע יעקב".

יום רביעי: תענית אסתר.

מועדים: צום תענית אסתר מתחיל בעלות השחח. י–ם: 4:29, ת"א: 4:31, ח'פיה: 4:30, ב"ש: 4:31, אילת: 4:32.

סיום הצום: צאת הכוכבים (א)–י: 18:04, ת"א: 18:01, ח'פיה: 18:02, ב"ש: 18:04, אילת: 18:01.

בתפילת העמידה שחרית ומנחה אומרים בני עדות המזרח 'ענגו' בתפילת לחש בברכת 'שומע תפילה', ואילו האשכנזים אומרים

אותה רק במנחה. אבל ש"ץ קובע 'ענגו' ברכה לעצמה בין ברכת 'גואל ישראל' ל'רפאנו' בחזרת התפילה בין בשחרית בין במנחה. יחיד ששכח לומר 'ענגו' – אם עדיין לא אמר את שם ה' בחתימת 'שומע תפילה' חוזר ל'ענגו' וגומר על הסוד; ואם כבר הזכיר שם ה', אומרו לפני 'יהיו לרצון' בסוף התפילה. ש"ץ ששכח לומר 'ענגו' – אומרו ב'שמע קולנו' ייחיד בלי חתימת הברכה, אלא ממשך 'כי אתה שומע' וכו'; שכח גם ב'שמע קולנו', אם עדיין לא הזכיר שם ה' בחתימת 'שומע תפילה' חוזר ל'ענגו'; ואם הזכיר שם ה', אומרו אחרי 'המברך את עמו ישראל בשלום'.

מי שלא השלים הצום אומר 'ענגו' אבל במקום 'ביום צום תעניתנו' אומר: 'ביום צום התענית'.

הספרדים אומרים אחרי שיר של יום מזמור כ"ב בתהלים 'למנצח על איילת השחר'.

בשחרית ובמנחה קוראים בתורה 'ויחל'. במנחה אין אומרים חצי קדיש לאחר קריאת התורה, והאשכנזים מפטירים הפטרת 'דרשו ה' בהמצא' (ישעיהו נה, ו).

אחר מנחה נותנים 3 מטבעות זכר למחצית השקל. (ראה עמוד אחרון)

התפילות בפורים

הספרדים אומרים לפני תפילת ערבית 'למנצח על איילת השחר' (תהלים כב). בתפילת העמידה מוסיפים 'על הניסים'. קדיש 'תתקבל' והספרדים אומרים חצי קדיש. קוראים את המגילה. אחריהן אומרים האשכנזים 'אשר הניא' והספרדים אומרים שלש פעמים: 'ארור המן, ברוך מרדכי. ארורה זרש, ברוכה אסתר. ארורים כל הערלים, ברוכים כל ישראל [גם האשכנזים צריכים לומר כן ב'שושנת יעקב']. וגם חרבונה זכור לטוב'. אומרים 'יהי נעם' וזאת קדוש'. קדיש שלם. האשכנזים מדלגים על 'תתקבל' והספרדים אומרים עם 'תתקבל'.

בשחרית: אחרי חזרת הש"ץ קוראים בתורה בפרשת 'ויבוא עמלק'. הספרדים כופלים פעמיים על הפסוק האחרון, להשלים את הקריאה לעשרה פסוקים. אחרי קריאת התורה – האשכנזים מחזירים את ספר התורה לארון הקודש וקוראים את המגילה ואומרים 'אשר הניא', 'אשר' 'ובא לציון' וכו'. הספרדים משאירים את ספר התורה על שולחן הקריאה, אומרים 'אשר' 'ובא לציון' עד 'מעתה ועד עולם' וקוראים את המגילה, מברכים אחריה ואומרים 'ארור המן' וכו', ואתה קדוש', קדיש 'תתקבל' ומחזירים ספר התורה להיכל וכו'.

מנחה: נוהגים להקדים מנחה לסעודת פורים (שולחן ערוך תרצה, א–ג ובמשנה ברורה)

על הניסים

בתפילות העמידה, בברכת 'מודים' מוסיפים 'על הנסים'; וכן בברכת המזון אחרי 'נודה לך'.

ב'פרזים' אומרים על הניסים ב"ד אדר בלבד, וב'מוקפים' בט"ו בלבד. האומר בשניהם – אינו צריך לחזוה בעיירות המסופקות (אם מוקפות חומה חמיר הושע) כמו צפת, טבריה, עכו, חיפה, יפו, לוד, באר שבע, חיברון, שכם – אומרים לכתחילה בשניהם (שולחן ערוך תרצג,ב ומשנה ברורה ז, ותרפז, יז. בפאת השולחן ג, טו ובעוד יוסף חי, תצוה, כתבו שיאמרו ביום ט"ו באלקי נצור ולא במודים).

שכח בתפילת העמידה ולא אמר 'על הנסים' – אם נזכר לפני שאמר את שם ה' בחתימת 'הטוב שמך ולך נאה להודות', חוזר ל'על הנסים' וממשיך 'ועל כולם'. נזכר לאחר שכבר ביטא את שם ה' בחתימת הברכה, אינו חוזר, אך אומר בסוף התפילה לפני 'יהיו לרצון': 'יהי רצון מלפניך שתעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מרדכי ואסתר' וכו' ואומר 'יהיו לרצון' וכו'.

שכח בברכת המזון ולא אמר "על הניסים"– אם נזכר לפני שאמר את שם ה' בחתימת על הארץ ועל המזון, חוזר ל"על הניסים" וממשיך "ועל הכל". נזכר לאחר שכבר ביטא את שם ה' בחתימת הברכה, אינו חוזר, אך אומר לפני 'הרחמן הוא יזכנו': 'הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מרדכי ואסתר' וכו' ואומר 'ועל הכל' וכו'.

קריאת המגילה

קוראים מגילת אסתר ביום רביעי בערב, וביום חמישי בבקר. במוקפים קוראים ביום חמישי בערב וביום שישי בבקר.

קודם מקרא מגילה מברך הקורא (צריך לעמוד) 3 ברכות: על מקרא מגילה, שעשה נסים ושהחינו. בעדות המזרח לא מברכים שהחינו בקריאה בבקר.

בברכת "שהחינו" יש לכוון גם לסעודת פורים ולמשלוח מנות. אומרים על הניסים, משלוח מנות ומתנות לאבינוים.

בדרכי חייני

לעילוי נשמת הרב אורי דסברג ז"ל

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

הפסוק "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" בא ללמד אותנו שני עניינים:

א. "ועשו לי מקדש": לומד מאכן הרמב"ם (הל' בית הבחירה א, א): "מצות עשה לעשות בית לה'..."

ב. "ושכנתי בתוכם": ריבונו של עולם מודיע לנו שהוא משכיך שכירתו בתוכנו. השכינה שורה בתוך כלל ישראל, ומתוך כך בתוך כל אדם מישראל, כדברי ר' צדוק הכהן ז"ל (רסיסי לילה עג, א): "וידוע דשכינה הוא מה שהשי"ת שוכן בתוך לבבות בני ישראל". זאת אומרת, שיש ערך מיוחד לכל אחד מישראל לפי מדרגתו.

מסמיכות העניינים אפשר להבין שהשראת השכינה תופיע כשנעשה בית מקדש. אם כך, בינתיים, כשאינן בית מקדש, אין שכינה שורה בתוכנו? ודאי שהשכינה שורה בתוכנו, בכל הדורות, ואפי' בגלות – "לכל מקום שגלו ישראל – גלתה שכינה עמם" (ילקוט שמעוני, שמואל א'). אלא, מסביר הרב צבי יהודה קוק, שבאה התורה ללמד, שהשכינה בישראל מתגלה בממשיות גשמית. "מהקדושה השמיימית נמשכת קדושה בתוך מציאות האנשים, בנשמותיהם, בנפשותיהם ובמעשיהם" (שיחות הרצ"ה, שמות). השכינה צריכה להופיע גם בחומר, בהקמת בית מקדש שהיה המרכז לקליטת השראת השכינה.

גם בכל אחד מאינתו צריכה השכינה להתגלות בממשיות גשמית. מתוך הערך המיוחד שיש לאומה והערך המיוחד שיש לכל אחד בה, נמשך ערך מיוחד גם לגוף היהודי. ערך זה בא לידי ביטוי במצוות הגוף כמו ציצית, תפילין וכשרות. ברוך, שכדי שנוכל לקיים את מצוות הגוף, עלינו לשמור על הגוף. אומר הקיצור שולחן ערוך (קצ, ב): "כל מכשול שיש בו סכנת נפשות, מצות עשה להסירו ולהישמר ממנו ולהיזהר בדבר יפה, שנאמר 'הישמר לך ושמור נפשך מאוד'". מכשול הדורש זהירות יכול להיות רכב שלא מצטיית להמוזר, רכב שלא נותן זכות קדימה, רכב שלא שומר מרחק וכדומה. מעצם מהותה, מצווה זו הינה הכרחית לקיום שאר המצוות, לכן ראוי להחמיר בה ביותר. ע"י קיום מצווה זו, נוכל לקיים את שאר המצוות, להשרות השכינה בתוכנו ולהקים את בית מקדשנו במהרה בימינו.

אלעד כהן, ישיבת עטרת ירושלים.

על משפט וכלכלה בפרשה

עו"ד זאב דסברג

תרומה-תצווה-פורים

לכאורה שמות הפרשיות "תרומה" ו"תצווה" מנוגדים זה לזה. מקובל שתרומה ניתנת בהתנדבות, מתוך רצון טוב – ולא כציווי מחייב. מנגד, תשלומים שאנו מצויים לשלם, כגון: מסים, אגרות – אינם קרויים "תרומה". אם כן, "תרומה" ו"תצווה" כיצד ילכו יחדיו, ומה הקשר לחג הפורים?

אחת האולפנות ערכה שוק פורים כאשר כל ההכנסות קודש לעמותה הפועלת לרווחתם של נפגעי טרור. הכוונה הייתה להעביר את הכספים לעמותה מסוימת (להלן "עמותה א').

בסימוו של שוק הפורים, סיכמו בנות האולפנה את ההכנסות, איתרו מספר טלפון של עמותה לנפגע טרור בספר הטלפונים,

ולאחר שביררו את פרטי חשבון הבנק של העמותה – העבירו לה את הכספים. דא עקא, שהעמותה אליה הועברו הכספים (להלן "עמותה ב") הייתה שונה מהעמותה לשמה נועדו הכספים. משכך, הגישה עמותה א' תביעה בבית המשפט נגד עמותה ב' בדרישה שתחזיר לה את כספי התרומה. לאחר **חג הפורים** נפגשו הצדדים בבית המשפט כדי **שיצווה** מה יהיה על **התרומה** של בנות האולפנה.

בית המשפט (כב' השופט מינץ) התלבט מיהו הצד הזכאי לתבוע במקרה זה. התורמים – כבר הוציאו את התרומה מידיהם לצורכי עמותה לנפגעי טרור ולשם אמנם הגיעו הכספים. המתרימות, בנות האולפנה – מהוות רק צינור להעברת הכספים אך אין להם זכות משפטית בכספים, ומכל מקום הם לא היו צד להליך המשפטי. עמותה ב' – קיבלה את הכספים כדין בהיותה עמותה הפועלת למען נפגעי טרור. בטענות איזו עמותה ראויה יותר – לא ראה ביהמ"ש להתערב. לפיכך, קבע ביהמ"ש – האינטרס של התורמים לתרום לעמותה למען נפגעי טרור התמלא כדין ולכן אין מקום לתת צו שיעבירו את הכספים מעמותה א' לעמותה ב'. אולי מסקנת הדברים היא להשאיר ענייני תרומות, התנדבות ורצון טוב – מחוץ לכותלי בית המשפט שנותן "צווים" והוראות מחייבות.

סיפור ומעשה ומוסר השכל

"ויקחו לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבנו..." (כה, ב)

אור החיים מסביר על אתר שגם בתרומת המשכן יחפוץ ה' שכל נדבה תהיה מלב ולו תהיה הנתינה עד שתקדם הנדבה בלב. כל אחד נתן לפי ערכו ולפי צדיקותו. יש שאצל אחד דבר קטן ייחשב הרבה ואצל האחר ייחשב מעט. והנשים לקחו מהם ערך מועט. באינטרט מובא סיפור שסיפר רבי שלמה קרליבך, סיפור לפורים, על הפרוטות של מויש'לה:

מסופר על הווארקער הקדוש, רבי יצחק מווארקה. אחד מחסידיו, מויש'לה שמו, היה כל כך עני, שהיה זקוק להלוואה מהקהל כדי מחיתו. הוא לווה מאתיים רובל מר' יענקל'ה – שלא היה עשיר, אבל היה לו ליתן צדקה, ויכול היה לעמוד בהלוואה. עברו הימים ומויש'לה טרם השיב את ההלוואה. לילה אחד הווארקער הקדוש הלך לבקר את מויש'לה, ור' יענקל'ה החליט, "זה הזמן לבקש את הכסף בחזרה, כי מול הרבי הוא לא יכול לטוב – הרבי יעשה משהו כדי לגרום לו לשלם את החוב". הוא דופק על הדלת, והרבי פותח את הדלת. "היי, ר' יענקל'ה, מה מביא אותך לכאן כל כך מאוחר בלילה?" שואל הווארקער. ויענקל עונה: "רבי, אני לא רוצה לבייש את מויש'לה, אבל אין לי דרך אחרת, הוא חייב לי מאתיים רובל במשך שנים כה רבות, והוא מעולם לא שילם לי".

הווארקער אומר למויש'לה, "מויש'לה, זה רק שלושתנו, אז בבקשה לא להתבייש. איזה כסף שיש לך בבית, בבקשה להביא ולהניח על השולחן".

אז מויש'לה עשה "בדיקת חמץ" – כמו שעושים לפני פסח, שמחפשים לחם – הוא חיפש את הכסף. הוא הניח חמישים וששה רובל על השולחן. ואז הווארקער הקדוש אמר, "אה, תודה רבה לך! זה מאוד, מאוד יפה!"

הוא התחיל לספור: "אחד, שתיים, שלוש... ארבעים ואחת, ארבעים ושתיים... חמישים ושתיים, חמישים ושלוש... חמישים וחמש, חמישים ושש..." הרבי לא פסק והמשיך לספור: "חמישים ושמונה, חמישים ותשע, שישים..." והוא ספר עד שהגיע לשני מיליון רובל! ואז הוא לקח את החמישים וששה רובל, ונתן אותם ליענקל'ה, ואמר, "נהנה הכסף שלך".

מאז שלקח יענקל את החמישים וששה רובל (במקום מאתיים) ואת השני מיליון (שהיו רק בספירה) הנוספים של הווארקער, החל יענקל לספור הרבה רובלים והגיע גם לספור ולחוש את המיליונים. יענקל נהיה עשיר מופלג.